

Za njim....

Zabučal je trobente glas,
Vojaki so prispeli v vas,
Pred tihi dom stopili moj.
Junak je mlad zavihel meč,
Krepko veleč:
Tu, četa moja, stoj!

Obrnil name je oko.
Tako ljubó, tako srčno
Pozdravil gorki moj obraz,
Da njega lepim sem očem, —
Zakaj, ne vem,
Umaknila se jaz.

Govoril v sanjah je z menoj,
Da prvič vidi me nocoj,
Da stariši mu mrtvi spé,
Da nima bratov, ni sestrâ,
A da imá
Za mene le srcé.

Prekmalu je posinil zor,
Vojakov je odhajal zbor
Preč mojim domovanjem spet.
Na okno se oprla sem
In zrla sem
Nemirna v mirni svet

Pozdravil spet je moj obraz. —
In jaz — zakaj ga ne bi jaz!
Oh zdel se mi je tako sam!
Vir solz mi je na lice vrel,
On pak je šel,
Bog vedi, kod in kam...

A. Medved.

Zibel.

Spisala Milka.

Matevž ziblje danes ves dan. Neprenehoma guga se zibel med steno in njegovim kolenom. Včasih nekam premočno pritisne k tlom z nogo in tedaj se zibel kaj naglo zasukne proti steni, tako da otrok vsled sunka udari ob nasprotno stran. In ah ta otrok, ubogi človeček! Kako milo zaplaka vselej, kedar neusmiljena očetova noga premočno pritisne ob zibel. Ti ubogi Matevž sam moraš zibati svojo Tončko, med tem ko ti poljsko delo zaostaja. Že osmi dan preseda pri zibeli in guga in ziblje to svojo malenkost, malo Tončko. Ko bi ranjka Mica to doživela! Že osmi dan ni Matevž videl vina, kamo li okušal? In Matevž ga je pil srčno rad; tako rad, da bi se včasih „hudemu“ zapisal, ako bi mu dal le vina. Zdaj pa ga že osmi ni kaplje ni pokušal. Res, žal, da tega njegova žena ni doživela. Koliko lažja bi ji bila smrtna ura, koliko lažje bi se ločila od sveta!

Matevž ni bil mož po volji božji. Bil je že porojen pijanec, trdili so sosedje. Lenaril je neznansko rad. Delal je le takrat, kedar ga je pridna Mica ozmerjala in oštela, da ga je bilo sosedov sram. Ni bil dosti prida Matevž, ne. Pa vendar se je smilil sosedom, kajti huda je bila kazen, ki ga je zadela. Umrla mu je pridna in marljiva žena, zapustila mu komaj dva tedna staro dete. „In ravno sedaj je umrla, oh ravno sedaj, ko je toliko dela na polji!“ jadtikal je Matevž. „Pa zakaj ni ostala moja Mica na svet, da bi videla svojo Tončko. Oh zakaj je umrla!“

„Pa saj bo še kako dobil“, sklepali so sosedje. „Posestvo njegovo le ni tako slabo; in jednega otroka bosta tudi lahko redila“. Katera bi pa vzela takega pijanca, takega lenuha? — „Eh dobi jo že sam. Le ne skrbi zanj. Veruj mi, čez dva tedna, že pojde v svate“.

A zmotili so se možje. Pretekla sta dva tedna in Bog ve še kolikokrat po dva tedna, Matevž pa le ni šel iskat žene. Ostal je vdovec. Čemur se sosedje niso mogli privaditi — delati je začel. — Delal je kakor živina. Vse je bil pri hiši, gospodar, gospodinja, hlapec, dekla. Le za pranje in krpanje naprosil je sosedo, da mu je opravila ta posel. — Pravijo „pijanec se spreobrne, kedar se v jamo zvrne“. Takrat, ko so njegovej ženi kopali jamo, se je spreobrnil Matevž.

Preteklo je nekaj let, Matevž je pa še vedno sam gospodaril. Gospodinji pa mu je začela njegova lepa Tončka. Kako je je bil oče vesel! „Boljšega otroka bi mi sam Bog ne mogel dati“ pohvalil se je rad svojim sosedom, „da Mica tega ni doživela, škoda, da ni doživela“.

In Tončka je bila res hvalevredna, dobra, prijazna, pridna. Rastla je vesela in zadovoljna ter razvijala se čvrsto kakor mlada smreka v goščavi — — Kaj čudnega, da so se ženini oglašali. Pa vsak le ni bil za Matevža.

„Moja Tončka vzame tistega, ki bo tudi meni po volji. Saj ji bom vse dal, vse pripišem na njo.“

Lepega, pametnega zeta bi rad, a ne vem kateri bi bil ravno tak za mojo Tončko, modrijanil je oče Matevž. — Kdor izbira, izbirek dobi. — In tak izbirek je dobil Matevž. Pravo za pravo ne on, pa svoje Tončki je izbral tak izbirek. Hči je bila lepa, a tudi ženin Jože se je znal postavljati. Čednega lica, lepe rasti je bil. Vaščani so sicer trdili, da ako bi Matevž po dnevi iskal z lučjo večjega nemarneža in lenuha, ne mogel bi ga najti.

Poročila sta se Jože in Tončka. Gospodarila in gospodinjala sta prvi čas še precej dobro. „Jože je dolge jezike malo prikrajšal“ namuzal se je rad Matevž, vidé svojega zeta od zore do mraka na delu.

„Le prezgodaj ga ne hvali“ prigovarja mu sosed. „Prvi teden ti bode že delal, pa glej kako bode drugi, tretji“ Kmalu se je Jože res naveličal delati, ukazoval je rajši. Dobrih svetov je ponujal svojemu tastu. Kazal mu, kako naj tukaj uredi, tamkaj popravi, sam pa se ogibal dela, kakor peklenšček križa.

„Matevž, kaj pa tvoj zet, ali dobro gošpodari?“ — Začetkom je bil tast tiho na taka poluradovedna, polu-

hudomušna vprašanja. A kmalu se je začelo brezkončno jadikovanje.

„Da bi ga, lenuh, jaz naj bi delal, on pa me gledal. Tončka se mi smili, tega res ni zaslužila.“ Trudila se je mlada žena, da bi opravila sama, kar bi imel opraviti mož.

„Preveč ti dela hči, sosed, preveč se sili, glej, da ji kedaj ne bo v kvaro opominjali so očeta sosedje. „Zanj dela, za vse tri dela, da ti povem, pa ta lenuh, ta postopač, on je malo prida“ tožil je tast . . .

„Danes je Matevž vesel, ali si ga videl kako se postavlja od samega veselja.“ „Tončka se je le jokala.“ „Moj Bog, saj je vendar njen mož, četudi ni dosti prida.“ „Bog ve, če se bosta še kedaj videla.“ „Tako daleč gre, v novi svet v Ameriko gre.“ . . .

V Ameriko je šel Jože. Zapustil je mlado ženo in „sitnega“ tasta Matevža, ki mu je privoščil vse ameriške zlate gradove, le da bi se ne vrnil nikdar več. Seveda v Ameriki je upal Jože živeti brez dela in truda.

„Ti ljubi moj Bog“, začudila se je sosedova, „kaka dežela mora biti to, da ni treba ljudem delati, pa vendar dobro živijo!“ „Jaz pa prav ne verjamem, da bi vse res tako bilo, kakor pravijo.“

„Štirje so šli iz naše vasi. Med temi je tudi tvoj Jože. Bog zna, ali ga boš še kedaj videla, Tončka. Ali se ti nič ne toži po njem, hitela je sosedja v jednomer poupraševati v postelji ležečo mlado mater.

Ta revica, že sedmi teden ne more iz postelje. Konjederka pravi, da bode boljše, le potrpeti morajo, bolezen je že stara.

Stara, stara je bolezen, jetika, prav pravi konjederka. Ta bolezen je pobrala mlado mater Tončko. Pustila je starega Matevža pri zibel. In zopet ziblje Matevž. Ziblje in ziblje svojega vnuka Tončeta, ki je tako reven in slab, da še jokati ne more. In ziblje Matevž in kolne in moli ter joče vse zajedno . . .

„Boga zahvali sosed, da ti je umrlo otroče, kaj bi začel z njim? Na noge ga ne bi nikdar spravil. Le vesel bodi pa pij, da je vse tako prišlo“, prigovarjali so sosedje Matevžu, ko so kmalu za Tončko pokopali tudi njenega sina Tončeta.

In pil je Matevž. Pil kakor nekdaj, ko mu je še gospodinjala ranjka Miča. Pil je na zdravje živim, na večno življenje mrtvim. Pil in zapival je vse. A kedar je došel pijan domov, tedaj je prenašal zibel iz podstrešja v sobo in zopet na podstrešje; klel in molil, jokal in prosil je ter tolkel ob zibel.

Pedagogiške črtice.

Spisala Danica.

(Zvršetek).

Prav slaba navada, kojo treba prav do korenine izruti, je radovednost. Otroci vprašujejo zmeraj, a ne samo iz ukaželnosti. Dostikrat vprašujejo čisto brezmi-

selno, samo da vprašujejo; ali pa vprašujejo po takih stvareh, koje jih nič ne brigajo in jih tudi brigati ne smejo. Na taka vprašanja naj mati nikoli ne odgovarja. Naj mu kratko pové, da to ni njegova zadeva, ali da je še premal za to. Nasprotno je pa graje vredno, če otroci često kličejo, jo kaj prašajo ali ji kaj tožijo, a ona, vglobljena morda v svoje delo, jih niti ne sliši. Svoje otroke naj mati vedno sluša, če nima časa za-nje, naj jim to vsaj pové.

Vidimo tudi dostikrat, kako otroci v družbi odraslih vse na ušesa vlečejo, kako se okolo vseh stolov smučejo, samo da bi jim nobena beseda ne ušla. Da ob taki priliki dosti slišijo, kar ravno ni namenjeno njihovim ušesom, je pač umevno. Otroke treba tedaj kolikor možno odstraniti, če se mislijo odrasli slobodno med seboj pogovarjati. Zasači pa mati svojega otroka celo slušajočega pred vrati, potem naj ga le kaznuje strogo.

Sem spada tudi grda navada nekaterih ljudij, da tuje imetje pregledujejo in prevohajo. Nobena miznica, nobeno predalo ni gotovo pred njihovimi očmi; da njih radovednost že ne pozna več ne konca ne kraja, prebirajo celo drugih ljudi listine in pisma. To je tako grda navada, da ji ne vem izraza. To ni le samopašna radovednost, marveč tudi nepoštenje. Ta radovednost se je rodila v otroku, a zrastle je z njim do te skrajne višine. Mati naj torej nikdar ne dovoljuje, da bi otroci pregledovali in preiskovali omare in predale. Nikdar naj jim ne dovoljuje čitati svojih pisem, če bi bila prav njih vsebina malovažna. Spoštovati naj se učijo tuje blago, tujo last, koje se ne smejo dotakniti niti v mislih.

Posebno težavna je odgoja koleričnih otrok. Dasi i najboljša vzgoja ne bode popolnem vkrotila malega kolerika, vendar zamore njegovo vročo kri vsaj nekoliko ohladiti. Otrok naj se uči premagovati svojo jezo. Kako redko pa pazijo matere na to lastnost svojih otrok! Kako napačno se vedejo z njimi! Mesto, da bi malo zavrelico tolažili in mu pokazali, kako nespametna je njegova otroška jeza, ga z neprimernimi šalami le še bolj dražijo. Otrok pa postane vedno bolj in bolj jezen, razvija se iz njega tisti grozni siloviti značaj pred kojim po pravici vse trepeče. — Mati naj nikdar ne dovoljuje, da jezni otrok tepta z nogami, da bije s pestmi ob mizo ali da celo pohištvo premetuje. To vse so surovosti, kojih naj se omikanec ogiblje. A žal, da jih srečamo tudi v omikanih krogih, ker se otroci niso navadili premagovati svoje jeze. To si pa zapomni, mati: najhujšo jezo svojega otroka vkrotiš najlože z največjo milino. Stroge kazni tukaj ne činijo dobrega.

Dober pripomoček za odgojo je primerno opravilo za otroke. Nikdar naj ne hodijo otroci brez posla. Če se ne igrajo, naj pa pomagajo materi pri hišnih opravilih. Saj je sto in sto opravkov, kojih so otroci zmožni. Posebno, ko malo dorastejo, naj pomagajo materi pospravljati. Lahko brišejo prah s pohištva, postavljajo stole na mesta, lahko prinašajo drv in premoga v sobo itd. Taka opravila veselé otroke bolj nego dragocene igrače.

Otroci naj imajo tudi svoje igrače, svoja učila in svoje obleke v najlepšem redu. Ne samo da jim daje po-